

Samruni Íslandsbanka hf. og Hringrásar ehf.

1. apríl 2026

Endurskipulagning og skuldauppgjör Hringrásar ehf. með yfirtöku Íslandsbanka hf. felur í sér samruna í skilningi samkeppnislaga. Vegna yfirráða viðskiptabanka yfir atvinnufyrirtæki á samkeppnismarkaði og samkeppnisvandamála sem af slíku getur leitt lögðu samrunaaðilar til skilyrði og sátt. Lauk Samkeppniseftirlitið málinu þann 9. mars 2026 með sátt við samrunaaðila.

1. Þann 20. janúar 2026 var Samkeppniseftirlitinu tilkynnt um yfirtöku Íslandsbanka hf. (hér eftir „Íslandsbanki“ eða „bankinn“) á Hringrás ehf. (hér eftir „Hringrás“). Með tilkynningunni fylgdi styttri samrunaskrá í samræmi við 5. og 6. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga nr. 44/2005 og reglur Samkeppniseftirlitsins nr. 1390/2020. Samrunaaðilar óskuðu jafnframt eftir undanþágu frá banni við framkvæmd samruna vegna bágrar fjárhagsstöðu Hringrásar. Samhliða samrunaskrá lagði Íslandsbanki fram drög að sátt til að mæta mögulegum samkeppnishindrunum vegna eignarhalds bankans á atvinnufyrirtæki í óskyldum rekstri.
2. Við athugun á samrunanum leit Samkeppniseftirlitið til upplýsinga í samrunaskrá, fyrirliggjandi gagna, fyrri ákvarðana eftirlitsins og þeirrar sáttar sem samrunaaðilar lögðu til.
3. Samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga telst samruni hafa átt sér stað þegar breyting verður á yfirráðum til frambúðar. Með kaupnum eignast Íslandsbanki Hringrás og öðlast þar með yfirráð yfir félaginu í skilningi c. liðar 1. mgr. 17. gr. samkeppnislaga. Með hliðsjón af framangreindu er að mati Samkeppniseftirlitsins um að ræða samruna í skilningi 17. gr. samkeppnislaga.
4. Í samrunaskrá kemur fram að Íslandsbanki sé fjármálafyrirtæki með starfsleyfi sem viðskiptabanki samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Bankinn veitir alhliða fjármálaþjónustu í viðskiptabankastarfsemi, þ.m.t. móttöku innlána, veitingu útlána til einstaklinga og fyrirtækja, greiðsluþjónustu og fjárfestingarþjónustu. Hlutabréf í bankanum eru skráð í Nasdaq Iceland kauphöllinni og er eignarhald mjög dreift meðal um 31.700 hluthafa.
5. Meðal dótturfélaga bankans eru Íslandssjóðir hf., sérhæft félag á sviði eignastýringar og sjóðastýringar, og Allianz Ísland hf. söluumboð sem dreifir váttryggingum. Bankinn á jafnframt Miðengi ehf., eignarhaldsfélag sem heldur m.a. utan um eignarhluti sem bankinn eignast í skuldaskilum.
6. Í samrunaskrá kemur einnig fram að starfsemi Hringrásar felist í móttöku, endurvinnslu og sölu brotamálma og hjólbarða, sorphirðu og gámaþjónustu. Stærstur hluti starfseminnar lýtur að meðhöndlun úrgangs, þ.e. söfnun og móttöku, flokkun, endurvinnslu og sölu brotajárns, málma, dekkja, rafgeyma og raftækja. Hringrás þjónustar fyrirtæki um allt land með móttökustöðvar í Hafnarfirði, Akureyri og á Reyðarfirði. Félagið á dótturfélagið Efnarás ehf. sem tekur á móti raftækjum og kemur þeim í endurvinnslu erlendis.

7. Íslandsbanki starfar á viðskiptabankamarkaði. Hringrás starfar á mörkuðum fyrir meðhöndlun úrgangs, söfnun endurvinnslufna og gámaþjónustu. Samkeppniseftirlitið hefur í eldri málum skilgreint markaði fyrir meðhöndlun úrgangs og söfnun endurvinnslufna, og bent á að líklega sé unnt að skilgreina þrengri undirmarkaði eftir tegund endurvinnslufnis.
8. Þar sem ekki er skörun í starfsemi samrunaaðila eða félaga í samstæðu þeirra, né er kaupandi að taka yfir starfsemi fyrirtækis sem framleiðir og/eða selur aðföng í starfsemi hins, er hvorki um láréttan né lóðréttan samruna að ræða. Ljóst er því að yfirtaka Íslandsbanka á Hringrás telst til samsteypusamruna í samkeppnisréttarlegum skilningi. Samkeppnisleg áhrif skapast því ekki vegna aukinnar samþjöppunar á þeim mörkuðum sem samrunaaðilar starfa á.
9. Að mati Samkeppniseftirlitsins hefur ekkert komið fram við athugun málsins sem gefur tilefni til að skilgreina markaði málsins með öðrum hætti en samrunaaðilar hafa talið og gert hefur verið í fyrri ákvörðunum Samkeppniseftirlitsins, þótt ekki þurfi að taka endanlega afstöðu til markaðsskilgreininga í þessu máli hvorki er varðar vörumarkað málsins né landfræðilega markaði í ljósi niðurstöðu þess með sátt og skilyrðum sem samrunaaðilar lögðu til.
10. Hins vegar liggur fyrir að mögulegir samkeppnisbrestir kunni að skapast vegna eignarhalds og tengsla viðskiptabanka, þ.e. Íslandsbanka, við fyrirtæki í almennum samkeppnisrekstri sem er alls ótengdur fjármálastarfsemi.
11. Samkeppniseftirlitið hefur frá hruni beitt sér gagnvart samkeppnisbrestum sem stafað geta af eignarhaldi banka og lífeyrissjóða á atvinnufyrirtækjum, en eignarhald þessara aðila getur við tiltekna aðstæður skapað hættu á samkeppnishindrunum. Samruni þessi er þess eðlis að viðskiptabanki eignist, í kjölfar skuldauppgjörs, beint yfirráð yfir atvinnufyrirtæki á samkeppnismarkaði.
12. Samkeppniseftirlitið lítur svo á að í eignarhaldi Íslandsbanka á Hringrás, hvort sem er beint eða í gegnum eignarhaldsfélag, felist eignarhald og tengsl sem geti undir vissum kringumstæðum verið grundvöllur samkeppnisvandamála. Í því sambandi má nefna að hvati getur verið fyrir viðkomandi samstæðu að halda viðskiptum innan hennar og beina fyrirtækjum í viðskipti við fyrirtæki tengd bankanum. Einnig getur bankinn búið yfir upplýsingum um keppinauta og viðskiptavini Hringrásar sem gætu raskað samkeppni ef þeim er miðlað á óviðeigandi hátt. Þá gæti staða bankans sem stórs viðskiptavinar á mörkuðum skapað hættu á óeðlilegum viðskiptum.
13. Samruninn er tilkominn vegna fjárhagserfiðleika Hringrásar. Samrunaaðilar óskuðu eftir undanþágu frá banni við framkvæmd samruna á grundvelli 4. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga vegna stöðu félagsins. Samkeppniseftirlitið tekur tillit til þessa við mat á samrunanum, enda stuðlar áframhaldandi rekstur Hringrásar að samkeppni á mörkuðum fyrir meðhöndlun úrgangs og söfnun endurvinnslufna. Brotthvarf Hringrásar hefði leitt til uppsöfnunar á úrgangi og alvarlegs rofs í mikilvægri þjónustu við fyrirtæki og samfélagið.
14. Samkeppniseftirlitið hefur áður gert sáttir við viðskiptabanka í sambærilegum tilvikum þar sem bankar hafa eignast atvinnufyrirtæki í kjölfar fjárhagserfiðleika. Nefna má ákvörðun nr. 6/2024 um samruna Stefnis hf., SRE III ehf. og Heimstaden ehf. þar sem gerð var heildstæð sátt við Stefni og Arion banka. Þá hefur Samkeppniseftirlitið gert sátt við Íslandssjóði hf. og Íslandsbanka í ákvörðun nr. 46/2023 um kaup IS Haf fjárfestinga slhf. á hlut í KAPP ehf. Þau skilyrði gilda þegar sjóðir í rekstri Íslandssjóða fara

með yferráð á atvinnufyrirtækjum. Með nýlegri ákvörðun nr. 8/2026 hefur Samkeppniseftirlitið gert sambærilega sátt og hér er gert, við Arion banka hf., Senu ehf. og Glassriver ehf. vegna breyttra yferráða í síðarnefnda félaginu í kjölfar fjárhagslegrar endurskipulagningar.

15. Snemma í málsmeðferðinni lýsti Íslandsbanki yfir vilja sínum til að gangast undir sátt í málinu á grundvelli 17. gr. f samkeppnislaga, sem byggð er á sömu meginsjónarmiðum og fyrri sáttir vegna eignarhalds banka á atvinnufyrirtækjum, en aðlöguð að aðstæðum þessa máls þar sem bankinn fer beint með yferráð í kjölfar skuldauppgjörs. Þannig lagði Íslandsbanki fram tillögur að sátt og hafa Íslandsbanki, Hringrás og Samkeppniseftirlitið sammælt um endanleg skilyrði.
16. Telji Samkeppniseftirlitið að samruni hindri virka samkeppni getur stofnunin gripið til íhlutunar til að tryggja virka samkeppni, sbr. 17. gr. f. Samkeppnislaga og þá er eftirlitinu heimilt að ljúka málum með sátt, sbr. 17. gr. f samkeppnislaga. Í ákvörðun þessari er gerð grein fyrir forsendum fyrir íhlutun vegna þess samruna sem hér er til umfjöllunar. Einnig er gerð grein fyrir þeim skilyrðum sem eftirlitið telur nauðsynlegt að samrunaaðilar lúti í starfsemi sinni í þeim tilgangi að koma í veg fyrir samkeppnislegar hindranir sem samruninn myndi annars geta leitt til.
17. Í máli þessu hafa Íslandsbanki, Hringrás og Samkeppniseftirlitið gengist undir sátt sem tryggja á sjálfstæði Hringrásar gagnvart bankanum á meðan Íslandsbanki fer með tímabundin yferráð í félaginu. Meðal helstu skilyrða eru: að hlutfé bankans í félaginu sé komið fyrir í sérstöku eignarhaldsfélagi, að meirihluti stjórnar félagsins sé óháður Íslandsbanka, að bann gildi við upplýsingamiðlun um samkeppnislega viðkvæm málefni milli félagsins og bankans, að viðskipti milli Íslandsbanka og félagsins séu á viðskiptalegum forsendum og að bankanum sé óheimilt að beina viðskiptum til eða frá félaginu. Þá skal Íslandsbanki stefna að sölu félagsins eins fljótt og kostur er.
18. Samkeppniseftirlitið lítur svo á að með sáttinni sé komið í veg fyrir mögulegar samkeppnisraskanir sem annars kynnu að leiða af aðkomu Íslandsbanka að samrunanum og eignarhaldi bankans á Hringrás. Sáttin tekur á þeim helstu áhættum sem tengjast eignarhaldi viðskiptabanka á atvinnufyrirtæki: sjálfstæði í ákvörðunartöku, upplýsingahindranir, jafnræði í viðskiptum og tímabundnu eðli eignarhaldsins.
19. Aðilarnir undirrituðu sáttina hinn 9. mars 2026 og eru skilyrði hennar með þeim hætti sem greinir í ákvörðunarorði, sbr. 17. gr. f samkeppnislaga. Þarfnast þau ekki frekari skýringar. Lauk því rannsókn málsins með sátt hinn 9. mars 2026 eins og áður sagði.

Ákvörðunarorð:

Íslandsbanki banki hf. (hér eftir „Íslandsbanki“), Hringrás ehf., og Samkeppniseftirlitið hafa gert með sér sátt í samræmi við 17. gr. f. samkeppnislaga nr. 44/2005 og reglna nr. 880/2005 um málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins, sem skal gilda um yferráð í Hringrás ehf. (hér eftir „félagið“) á meðan Íslandsbanki fer með tímabundin yferráð í félaginu, í kjölfar skuldaskila.

1. gr.

Almennt

Markmið sáttar þessarar er að sporna gegn skaðlegum hagsmunatengslum eða öðrum samkeppnishindrunum sem stafað geta af tímabundnum yfirráðum Íslandsbanka á atvinnufyrirtækjum í óskyldum rekstri á samkeppnismörkuðum, í kjölfar skuldauppgjörs. Skal Íslandsbanki eins og frekast er unnt tryggja sjálfstæði félagsins á þeim mörkuðum sem það og dótturfélög starfa á. Þá skal Íslandsbanki tryggja að viðskiptatengsl Íslandsbanka við atvinnufyrirtæki sem starfa á sömu eða skyldum mörkuðum og félagið, skaði ekki samkeppni á meðan Íslandsbanki fer með yfirráðin.

Íslandsbanki skal stefna að sölu félagsins eins fljótt og kostur er, og taka sérstakt tillit til samkeppnissjónarmiða, bæði á eignartímabili og þegar kemur að sölu fyrirtækis, svo sem við val á kaupanda.

2. gr.

Halda skal á eignarhlut í sérstöku eignarhaldsfélagi

Hlutafé það sem Íslandsbanki á í félaginu skal komið fyrir í eignarhaldsfélagi í eigu bankans og skal það lúta eftirfarandi reglum að lágmarki:

- a) Stjórnarmanni eignarhaldsfélagsins er óheimilt að grípa til ráðstafana sem dregið geta úr viðskiptalegu sjálfstæði félagsins eða takmarkað samkeppni á þeim mörkuðum sem það starfar á.
- b) Stjórnarmanni eignarhaldsfélagsins og starfsmönnum Íslandsbanka er óheimilt að beina fyrirætlum, tilmælum eða ábendingum til stjórnarmanna félagsins sem miða að eða geta haft þau skaðlegu áhrif sem tilgreind eru í a-lið.

3. gr.

Sjálfstæði félagsins

Tryggja skal sjálfstæði félagsins annars vegar, og Íslandsbanka, dótturfélaga, og viðskiptavina bankans, hins vegar svo sem með aðskilinni og sjálfstæðri ákvörðunartöku, og banni við upplýsingamiðlun um samkeppnislega viðkvæm málefni.

Meirihluti stjórnar félagsins skal skipaður stjórnarmönnum sem eru óháðir Íslandsbanka.

Stjórnarmenn teljast óháðir ef þeir eru ekki starfsmenn eða stjórnarmenn hjá bankanum eða fyrirtækjum sem bankinn eða dótturfélög eiga meira en 20% eignarhlut í, er ekki maki stjórnarmanns eða stjórnanda hjá ofangreindum aðilum, skyldur þeim í beinan legg eða fyrsta legg til hliðar. Einnig telst stjórnarmaður óháður ef hann er ekki verulega háður Íslandsbanka í störfum sínum. Þeir sem t.d. sinna reglubundið hagsmunagæslu og/eða ráðgjafarstörfum fyrir framangreinda aðila uppfylla ekki þetta skilyrði.

Stjórnarmenn félagsins skulu ekki vera tengdir keppinautum félagsins í gegnum atvinnu, stjórnarsetu eða eignarhald. Sama á við um maka ofangreindra aðila í gegnum atvinnu sem lykilstarfsmenn,

stjórnarsetu eða eignarhald. Sama á einnig við um forstjóra, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmenn félagsins.

Forstjórar og framkvæmdastjórar félagsins, svo og stjórnarmenn, skulu undirrita yfirlýsingu. Í henni felst að hlutaðeigandi lýsir því yfir að hann hafi kynnt sér þau fyrirmæli sem felast í sátt þessari og hann heiti því að virða þau að öllu leyti, að viðlagðri ábyrgð.

Rekstur félagsins skal vera að fullu aðskilinn frá öðrum rekstri bankans og eignarhaldsfélagsins.

4. gr.

Upplýsingagjöf til hluthafa, og innan banka

Stjórn og starfsmenn félagsins skulu haga samskiptum við hluthafa viðkomandi fyrirtækis með þeim hætti að samkeppni á þeim mörkuðum sem félagið starfar á sé ekki raskað.

Í upplýsingamiðlun til hluthafa félagsins, þar með talið til Íslandsbanka, skal þess gætt að aðeins séu veittar nauðsynlegar upplýsingar sem hluthafar eiga rétt til í krafti eignarhalds síns, og eðlilegt má telja að þeir fái í því ljósi, en gæta þess að viðkvæmar viðskiptaupplýsingar sem skaða geta samkeppni berist ekki til þeirra, svo sem vegna eignarhalds eða viðskiptatengsla hluthafa við keppinaut félagsins.

Íslandsbanki skal tryggja að starfsmenn bankans miðli ekki viðkvæmum upplýsingum um starfsemi félagsins á samkeppnismörkuðum, til eða á milli þeirra, eða til annarra starfsmanna bankans sem sinna viðskiptasamböndum á viðkomandi mörkuðum.

Íslandsbanki skal tryggja með nauðsynlegum aðgerðum að viðkvæmar upplýsingar sem bankinn býr yfir eða kann að búa yfir um keppinauta eða viðskiptavini félagsins, berist ekki til þess.

Íslandsbanki skal tryggja með nauðsynlegum aðgerðum að viðkvæmar upplýsingar sem bankinn býr yfir eða kann að búa yfir um félagið berist ekki til keppinauta eða viðskiptavina.

5. gr.

Viðskipti á milli Íslandsbanki og félagsins, jafnræði

Samningar sem gerðir eru um tiltekna þjónustu á milli Íslandsbanka og félagsins skulu gerðir á viðskiptalegum forsendum eins og um viðskipti á milli ótengdra aðila væri að ræða.

Íslandsbanka er óheimilt að hafa afskipti af viðskiptum milli félagsins og annarra viðskiptavina bankans. Þannig er bankanum t.d. óheimilt að beita sér fyrir því að viðskiptavinir bankans beini viðskiptum sínum til félagsins eða að það beini viðskiptum sínum til annarra viðskiptavina bankans.

Íslandsbanki skal gæta jafnræðis á milli félagsins og annarra viðskiptavina bankans. Skal bankinn tryggja að sömu aðilar innan bankans séu ekki viðskiptastjórar félagsins annars vegar og hins vegar helstu viðskiptavina þess, birgja eða keppinauta sem jafnframt kunna að vera í viðskiptum við bankann.

6. gr.

Kynning

Kynna skal efni þessarar sáttar fyrir stjórnarmönnum og lykilstarfsmönnum Íslandsbanka, og stjórnarmönnum og lykilstarfsmönnum félagsins sem undirrita auk þess yfirlýsingu, sbr. 5. mgr. 3. gr.

7. gr.

Brottfall skilyrða

Skilyrði falla úr gildi þegar Íslandsbanki hefur ekki lengur bein eða óbein yferráð yfir félaginu. Aðilum er heimilt, sameiginlega eða hver fyrir sig, á hverjum tímapunkti að óska eftir því að skilyrði þessi verði felld úr gildi, að hluta eða í heild, vegna breyttra forsendna, sbr. 24. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993.

8. gr.

Viðurlög

Brot á þeim fyrirmælum sem fram koma í ákvörðun þessari varða viðurlögum skv. IX. kafla samkeppnislaga.

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson